

טורי רורליך יוסף (זולטן)

0016836

בן רוזה ושמואל

נולד ב- 2.3.1918

שרת בגדוד 24, חטיבת כרמלי

נפל ב- ג' סיוון תשי"ח 10.6.1948

במערכה על סג'רה.

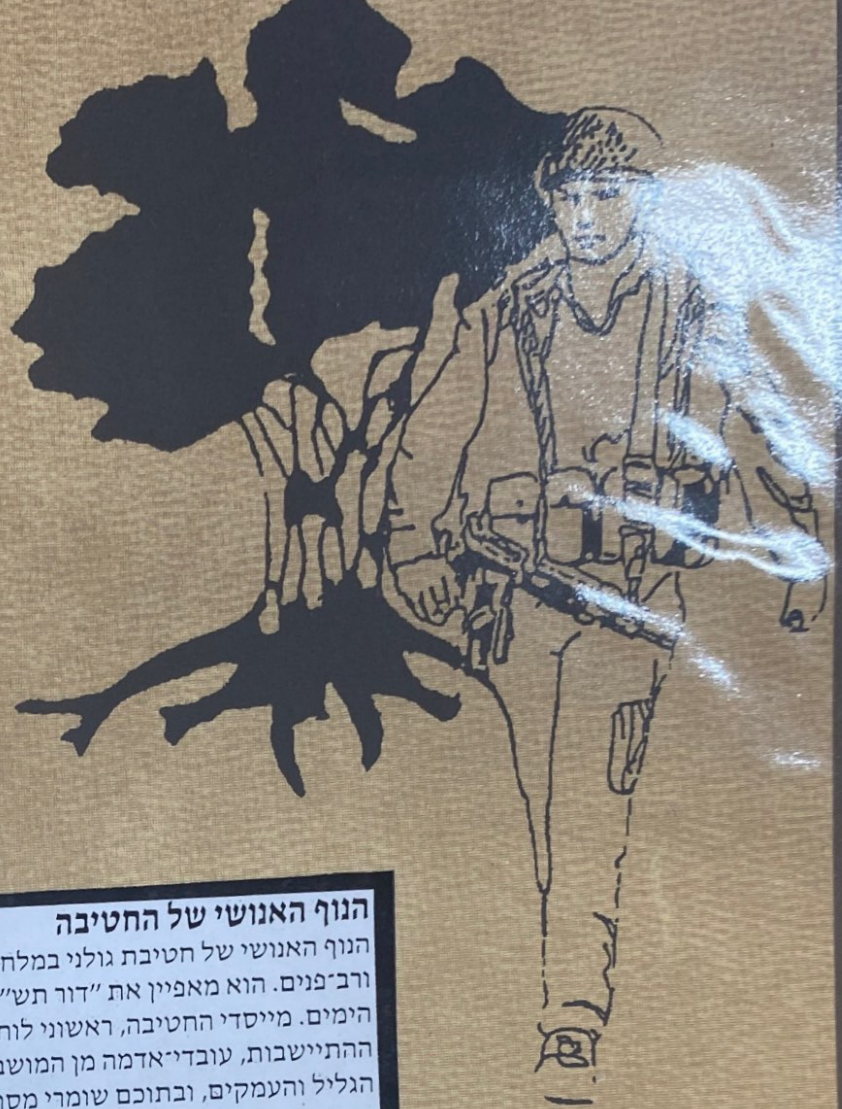
דודליך יוסף (זולמן)

בן שמואל ודוזה. נולד ב־2.3.1918
בבודפשט, בירת הונגריה. למד בבית-ספר
תיכוני יהודי, ומקצוע — עבודת-עור.
מאס בחיים באוירה האנטישמית ובעודו
נער הצטרף לתנועת-נוער ציונית ונדר
לבסס את עתידו בארץ-ישראל. רבות
שידלה אותו אמו האלמנה להישאר עמה,
כי בן יחיד הוא לה (מלבד שלוש
בנות), אך בהתגבר האנטישמיות בהשפעה
גרמנית העפיל ארצה ב־1938 באניה

קטנה, שנסעה במורד הדאנובה ודרך הים השחור. בהגיעו לארץ נאבק
בקשיי חוסר עבודה ומשפרצה מלחמת-העולם השנייה התנדב לצבא
הבריטי ואחר-כך צורף לבריגדה העברית. השתתף בכל מסעי המלחמה
דרך צפון-אפריקה ואיטליה עד לגרמניה, ובראש-השנה תש"ו עוד
הספיק לבקר אצל אמו בבודפשט. משחזר ארצה — אחרי שחרורו
מהצבא ביוני 1946 — מצא במחנה עתלית אחת מאתחלתיו שהעפילה לארץ
בעקבותיו. עבד זמן-מה כשומר במחנה צבאי בריטי ליד חיפה, ומשגברה
שם תסיסת האיבה ליהודים בין העובדים הערבים עבר לשמירה במפעל
רוסנברג, ומשם התגייס לצבא ההגנה.

ביום חרות המדינה כתב לאמו באושר רב, כי מעתה יוכל
להעלותה באופן חפשי למולדת המשוחררת שהוא נלחם למענה. אך לא
זכה לכך, כי ביום הראשון להפוגה א', 10.6.1948 נפל בהתקפת
כנופיה של קאוקג'י על עמדתנו ליד סג'רה. בדי בסיון תש"ח (14.6.1948)
הובא למנוחת-עולמים בבית-הקברות בעפולה.

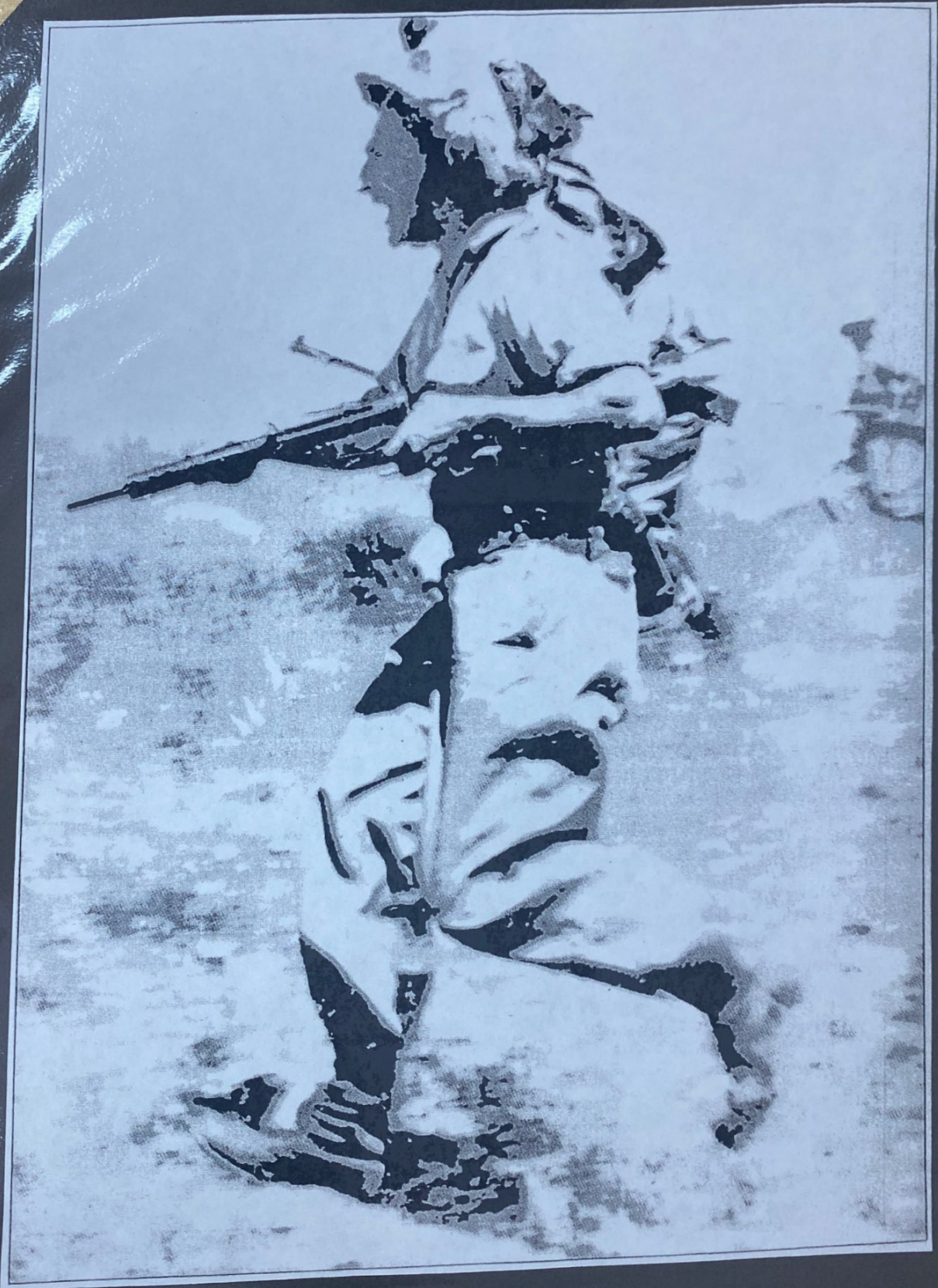

הנוף האנושי של החטיבה

הנוף האנושי של חטיבת גולני במלחמת העצמאות היה מגוון ורב־פנים. הוא מאפיין את "דור תש"ח" בארץ־ישראל של אותם הימים. מייסדי החטיבה, ראשוני לוחמיה ומפקדיה, היו אנשי ההתיישבות, עובדי־אדמה מן המושבה, המושב והקיבוץ של מרחבי הגליל והעמקים, ובתוכם שומרי מסורת לא מעטים. אליהם נוספו במרוצת חודשי לחימה ארוכים בני עיר רבים ואף עולים חדשים אנשי גח"ל ומח"ל. ראוי לציין, כי בימי תש"ח היו בחטיבת גולני בחורות רבות, אשר שירתו בכל היחידות בתפקידים שונים, ורבות מהן פעלו כקשריות או חובשות קרביות. כבר במלחמת העצמאות היתה חטיבת גולני כור היתוך לילידי הארץ ולבני העליות השונות. בסיכום המבוא שכתב נחום גולן לספר "אילן ושלח" נאמר: "...צמחנו בנוף הגלילי ובמישורי העמקים, ובמרחבי הנגב הרחבנו אופקים - התבגרנו. ההתיישבות בעמקים ובגליל היא שנתנה לחטיבה את צביונה וחותמה המיוחד, וממנה ספגה את ערכיה, כי על כן היתה החטיבה כפרית ונאמנה לערכים שינקה בגושי התיישבות אלו. ציינו אותה תכונותיו של עובד־האדמה ויושב־הכפר: עקשנות, צמידות למשימה, שורשיות ושקט..."

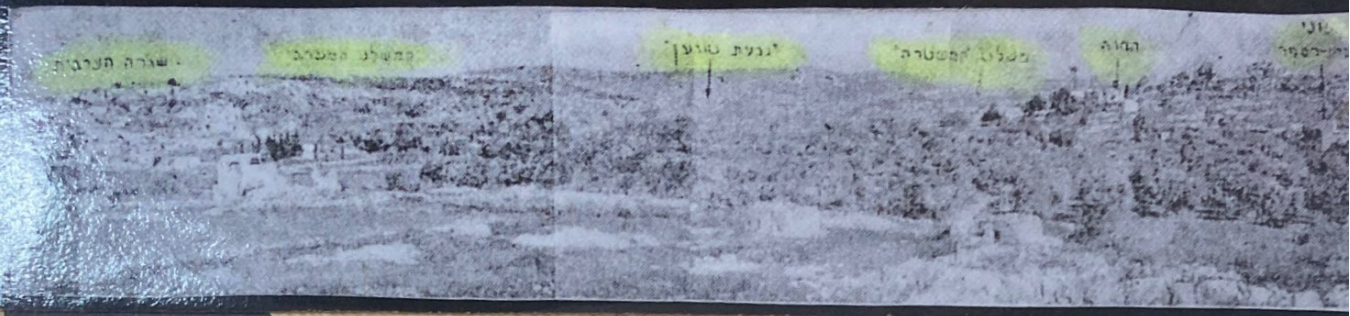
חייל בתש"ח

הקרוב על סג'רה

לא עבר זמן רב מזמן ששתי המחלקות עזבו את השכונה
חמפודדת שמדרום ללוביה, ונסוגו לעבר סג'רה, והרעשת תותחים
ומרגמות שהחלה עם בוקר, עם הכנס ה"הפוגה" לתקופת, בישראל
התקפת-אויב גדולה הממשמשת ובאה על המושבה. הכוחות שנמצאו
במושבה היו בעיקרם מן הרזרבה של גדוד "דרור" — שתי יחידות טיי
רונים, שרובם לא נתנסה עדין בקרב, יחידה מ"ברק" ופולגה מ"כרמלי"
— תגבורת שהוזעקה לעזרת תוקפי לוביה.
חיל-קאוקג'י נמצא אותה שעה בגליל-המרכזי, בכונה לתקוף
על הציר מראר — מגדל את צואר-ה"בקבוק" הדק שהחזקנו בו בבקעת
נינוסר; התקפה זו צריכה היתה לבוא בתיאום עם התקפת הטורים
בגזרת משמר-הירדן ומטרתה היתה לנתק, לקראת ה"הפוגה", את
תגליל-חעליון המזרחי על ידי שתי זרועות מלקחים..
בהיסחמה שיבשה, התקפת כחותינו על לוביה את לחי-
הזמנים של המבצע המתואם, וקאוקג'י ביכר, על-כן, לנצל את
כשלונו בלוביה כדי להטיל את כל כובד-מחצו בגזרה זו ולהשיג
לעצמו שני הישגים עיקריים: א) הרחקת האיום מצומת מספנה-
עילבון, העורק החפשי היחידי שהיה ברשותו והוביל לנצרת. ב) ביצוע
משימת-הניתוק, שהועיד לעצמו, ע"י פריצה למישור רמת-התבור,
כדי לנתק את הכביש היחידי שעמד לרשותנו והוביל מן העמק לגליל,
בקרבת כפר-כמא הצ'רקסית.

גזרת הקרב בסג'רה

שנת המערכה

9.6. — גדוד "דרור" תקף את לוביה. ההתקפה נכשלה.

10.6. — הסורים תוקפים את עין גב בכוח גדול, משלשה עברים. ההתקפה נהדפה. חבלני "ברק" מיקשו בלילה את מעברות הירמוך. תוך כדי עבודתם נתגלו ע"י ערבים שניסו לתקפם. שלושה מן התוקפים נהרגו ויתרם נמלטו. אנשינו חזרו בשלום לבסיסם.

11.6.48 — בשעה 10-00 נכנסה ההפוגה לתקפה.

— בעין גב נמשכת התקפת הכוחות הסוריים.

— בראשית הבוקר פתח חיל קאוקבי בהתקפת-תותחים על סג'רה; חילי רגלים הסתער על המשלטים שמצפון למושבה והגיע עד לקרבת החורה האויב נהדף בחזרה אל משלטי "המשרה" ולמשלטי "טורען". באחת ההפגזות נפגעה תחנת השרה. — הרופא החטיבתי, ד"ר מוריס, נהרג.

12.6.48 — מטוסינו הפציצו בלילה את לוביה וטורען.

— התקפות קאוקבי על סג'רה חוזרות ונשנות. אנשי "דרור" הודפים את ההתקפות. עם ערב גשתרר שקט בחזית.

— שתי כיתות ערבים מוויגים חזו את הירדן ותקפו את העמדות הקיצוניות באשדות יפקב. בחילופי-האש נהדף האויב בחזרה אל עבר-הירדן.

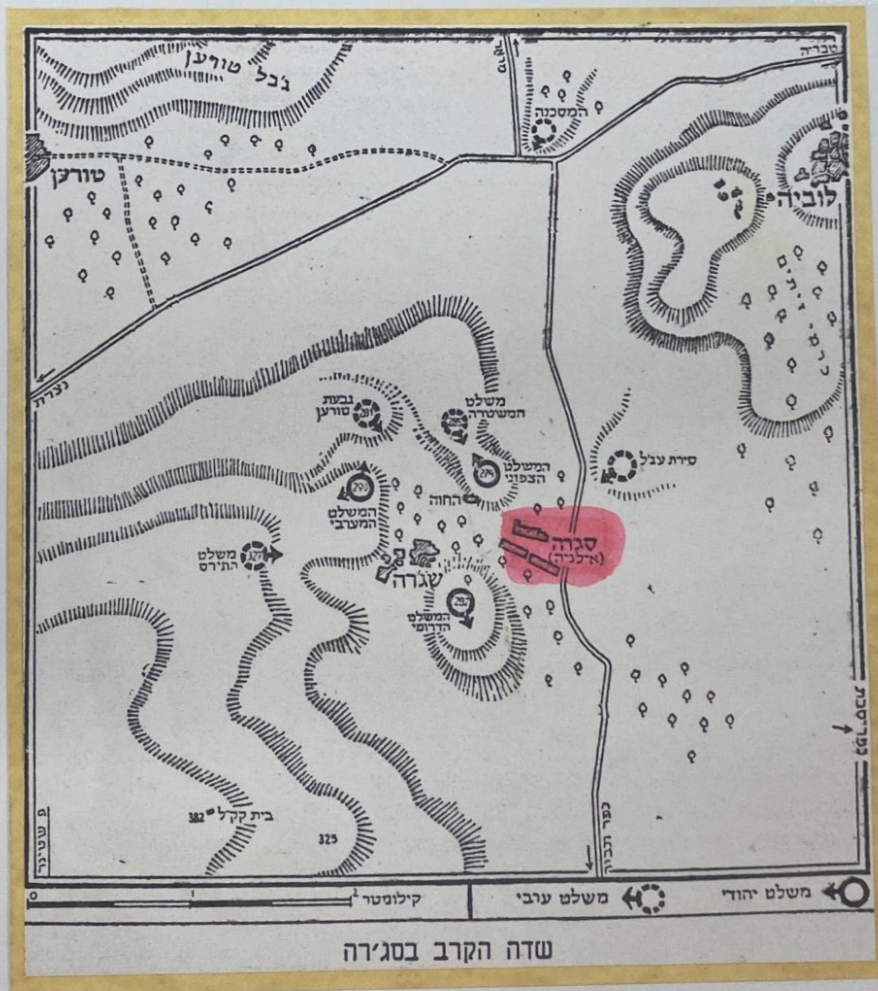
"... וכשהוזרק להוכיח עצמו כחייל
עשה לאת על הצד הטוב ביותר."

המערכה על סג'רה (יולי 1948)

כאשר ניקו חיילי גדוד "דרור" לפלום את התקפת חיל המשלוח העירקי מדרום, בגזרת עמק ג'נין, ניהלו חיילי גדוד "ברק" בגיזרת סג'רה קרבות קשים לבלימת התקפות "צבא ההצלה" של קאוק'גי מצפון. המערכה על סג'רה (יולי 1948) היתה הארוכה, הקשה ורבת האבידות ביותר במהלך "קרבות עשרת הימים". בליל 10/9 ביולי 1948 כבשו כוחות "ברק" את כפר-סבת (שדה אילן כיום) ממזרח לסג'רה ואת משלט המשטרה מצפון למושבה, אך למחרת נאלצו חיילי הגדוד לנטוש את המשלט בשל התקפות כבדות ביותר בסיוע תותחים ומרגמות של "צבא ההצלה".

זו היתה פתיחה למערכה כבדה שנמשכה ברציפות שמונה ימים (11 עד 18 ביולי 1948). הלחץ היה גדול במיוחד על מגיני המשלטים

בחזית הצפון-מערבית: "משלט המשטרה", "משלט גבעות טוראך", "חמשלט הצפוני", "המשלט המערבי" ו"משלט חתירס". במערכה על סג'רה התעלו לוחמי החטיבה לשואים חדשים של אומן לב, עקשנות, התמדה, דבקות במטרה ואחוות לוחמים, להוציא מספר פעולות לילה יזומות של "מחלקת הקומנדו" של גדוד "ברק", שביצעה התקפות נגד ופשיטות בעומק קווי האויב, היתה המערכה הגנתית באופיה, בתנאים קשים, מול עדיפות האויב באמצעי לחימה ועוצמת האש.

במהלך הקרב

10. קאווקג'י מצחצח חרבותיו

קאווקג'י הלך מתבוסה לתבוסה בהתקפות שביצע מתחילת הקרבות בארץ. הוא לא סטה מהשאיפה לנצחון מהיר ומקומי ללא תכלית אסטרטגית וללא שיחוף פעולה עם כוחות אחרים שפעלו בגזרות אחרות. למרות שעצם מציאותו בגליל המרכזי חייבה פעולה זאת מצדו. בהתקפותיו על טירת צבי ומשמר העמק, שאף לנצחון טקטי שיביא תהילה לו ולצבאו, ולערעור המורל היהודי.

עם בוא ההפוגה הראשונה, אחר הדיפת הסורים במבואות עמק הירדן, ועצירתם בראש הגשר של משמר הירדן בגליל העליון, נראתה לסורים התוכנית של הבקעת כוחות קאווקג'י דרך לקראתם, כהכרחית. ואפילו באם יצליח קאווקג'י לרתק כוחות יהודיים ניכרים בחזיתו ויוכל לנתק את הכביש היחידי עפולה - יבניאל - טבריה, שהוא עורק החיים של הגליל, ישתנו פני הדברים לטובת הכוחות הסוריים במשמר הירדן. במשמר הירדן שברו הסורים את הראש על סלע נוקשה והתישו את כוחותיהם בהתקפות מצח עקשניות.

בפעם הראשונה קיבל קאווקג'י על עצמו משימה אסטרטגית רבת משמעות. הוא שאף להבקיע דרך לכיוון הכביש עפולה-יבניאל, ולפנות מורחה לקראת הסורים. גם האפשרות של גלישה לעבר הכוחות העיראקיים בג'נין נראתה לקאווקג'י באופק. במשך חודש ההפוגה הוא העתיק את עמדותיו קרוב לסג'רה, כבש את גבעת המשטרה, גבעת טורעאן וגבעת התירס. הוא ביצר את הגבעות הללו, חפר בהן תעלות קשר שמובילות אל דרכי גישה נוחים והתכונן בקדחתנות לגמר ההפוגה והתחדשות הקרבות. את עיקר כוחותיו החצי סדירים ריכו בלוביה, טורעאן ועילבון. קאווקג'י שם את כל קלפיו במערכת סג'רה. אבל לא תיאר לעצמו שסג'רה זאת, המושבה המבודדת בקצה הכביש העולה מעפולה, הינה אגוז קשה שהוא עתיד לשבר את שיניו עליה.

...אך נצבאר את כולם
את יפה הבלורית והתואר
כי רעות שכבאת, לעולם
לא תתק את לבן לשכוח..
אבנה וקודלות בזמ
את תשובי בנינו לפרוח.

חיים ארי.

סצרה

10.6.48

פשיגוס מ. ליבוביץ מ. א. יורליך יוסף
 נורטמן ש. נדלר א. יובוסקי יעקב
 יחיאל דב. פיליפונסקי פ. גנצרסקי י. ש. סימונס חיים
 סימון יצחק קרודו יצחק פינקוביץ א.
 חמילבסקי יעקב בירנברג בן ציון

11.6.48

נחיבי מתניה מוריס ישעיהו ליכטר ריכרד ריאב שמעון

13.6.48

דושניצקי צבי

15.6.48

שוק מרסל

9.7.48

כהן נחמן צ. ליכטנשטיין אפרים וולק מרס

10.7.48

גורביץ שלמה בלומנזון מ. בושרי שלום
 קלינגר יעקב פלונסקי מ. שטרן שמעון וילינג דוד

11.7.48

אזולן מאיר מזרחי ז. י. ירון פריץ
 שטיינברג ה. פירסט יואל

12.7.48

לופסקי א. ל. יעקב משה וולף צבי
 נבאז אברהם מאירוב גור

14.7.48

לחובסקי זאב

....

סכרי (פולין) א תל. סאיקה 7
 24 37 כחא

ביום השני אנו מודים לך על חזונו בתחילת סלידתו והוא
הקצוב עם זכר.

אנו שואו לקרוב עליה הקפידה, זמנה בפני התקופה קולנו
של האוויר שלה עליה באספקטיו שלה אנו...
המורה של אנו... הקפידה של אנו... האוויר של אנו...
אנו באוויר ואנו...

הנו אנו... הקפידה של אנו... האוויר של אנו...
הקצוב בקרה...

הקפידה של אנו... האוויר של אנו...
אנו באוויר ואנו...

24/11/48
אנו באוויר ואנו...

7.6.48

תוספת 2

	א	1
מ.ס. סונין אמנון פלז		
מ.ס. ישראל דב פלז	16822	2
מ.ס. מוסקוביץ חיים פלז	17014	3
מ.ס. ליטמנוביץ יצחק פלז	17053	4
סירא		5
מנצור אברהם	113760	6
מנצור אברהם		7
סיין גוסט דוטלוב		8
איזק יוסף		9
רוזליק יוסף		10
בן ישראל אריה גולדין		11
קרמר לסלו פלז	17054	12
נדלר אברהם פלז	16836	13
סגל קלמן א.	16825	14
ברדלינג מדא	1694	15
מוסקוביץ חיים פלז	16854	16
לוי יוסף פלז	16850	17
ברזון אברהם א.	16960	18
אדני אליהו א.	16914	19
ברוס זאב א.	16946	20
ליטמנוביץ אריה פלז	17049	21
ליטמנוביץ אריה פלז	16834	22
חור פלום א.	17026	23
חור יעקב א.	16702	24
פיארה אברהם פלז	16702	25
היינבוין פיליפ א.	16802	26
כהן שלמה	17052	27
יעקב מרדכי	16846	28
מזכור-סוב חנה א.	17751	29
מוסקוביץ אריה פלז	16821	30
מוסקוביץ אריה פלז	16772	31
לוד יואל א.	16870	32

חדש חדשים הכל שוטף וזורם
רק תמות קבוע, זעמת אם.
גדם ובקוע גדלתיה
מקאב ובלב דואב לויתיה
מינוק יפה, שער שחור בעורב.
עינים מורקות, ולב חם ואוהב.
אוי ילדי, פרח שלי, שהיה ניצן
ואני השקיתיו יום אחר יום, פרח קטן.
ואכן פרחתי, אך פיצד אתנחם,
אם מותה בא לפתע?
הכאבת? לעולם לא אדע.
מותה זועק, עצוב ורועם,
שהשחית את הפרח ללא רחם.
האם אין זו העקרה
על מזבח ארץ אהובה!
בקשתי ממה להיות מה שאינה,
דרשתי ממה לבגד ברצונה
אך אמא, אמרת, אל תדאגי
למרות הכל, בי תתגאי.
ובכלל, נפר האדם בחייו
על פי אפיו ולא רק עפ"י ציוניו?!
ואכן ממה שבעת מלא הנחת,

אף כי לבי התמלא מורא ופחד.
הוי אלהי! כמה צפיתי לך בלילות,
כמה הזילו עיני דמעות.
בשמחת חיים הרבקה את כלם.
בשכילי היית הגדול בעולם.
אמשיך לבפות ולומר קינות
יום אחר יום, גם בלילות
על בני יקירי שלא ימשיך ללכת.
חלף עם הרוח, כעלים ברוח בשלכת.
תמונתיה אינן נותנות את לבי לשכח.
הנר דולק – ובתמונות אתה נראה כה שמח.
אף לבי, לבי. הפאב לא ידעה לעולם.
רעם הצחוק, הרעש נדם.
טרוף טרוף בני ואיננו
בידי בני עולה, בני דודנו.
בקבר דומם תשכב בני יקירי.
ביום קר ובלילה שחור ואפרורי.
זו אני אמה הכותבת,
לא אני אינני משוררת,
מלותי נכתבו בדם.
פצעי לא יגליד לעולם.
יודעת אני כי הפרחים היפים נקטפים
עודם באבם, פורחים ומלבלבים
כדי להשתל בגן האל,
יהי זכרה ברוך...

**ת.נ.צ.ב.ה.
דורליך יוסף (זולטן)
1918-1948**

„ה' נתן,
וה' לקח —
יהי שם ה' מברך.”

(איזב, א' כ"א)

אָבא בּוֹרָא עוֹלָם, שׁיִם קִז לְעוֹלָה!
שׁיִם קִז לְדַמְעוֹת וְלִיגוֹן!
שׁיִם קִז לְאֵבֶל וְלַחַוּמִים,
כִּי עַתָּה לֹא מִכְפָּר עַל יְתוּמִים.
שׁיִם קִז לְמִלְחָמָה.
וְתוֹ שְׁלוֹם לְנַשְׁמוֹת הַטְּוֹרוֹת
שֶׁל פֶּל הַנּוֹפְלִים וּבְנֵי בְתוּכָם.
וְהַנַּשְׁמוֹת עוֹמְדוֹת טוֹרִים טוֹרִים
וְכֹלָם עֲטוּפִים בְּדָגֵל הַפִּי יֵינָה וְטָלִית רַחֲבָה
וְהַצִּיצִיּוֹת מִתְכַּבְּרוֹת לְגֵאוּהָ.
וְהַתְּמִנוֹן וְהַתְּקוּהָ מִרַחֲפִים עִם הַמְּלֶאכֶה גְבֻרֵי־אֵל,
וּמַחֲכִים לְגִבּוֹרִים, שְׁחוּרֵי נַפְשָׁם לְמַעַן הָעַם וּלְמַעַן קִדְשַׁת הַשֵּׁם
וּפְתָאֵם שְׁקֵט, שְׁקֵט שֶׁל דַּמְמָה.
דַּמְמָה שֶׁל דָּם, שֶׁל תְּקוּהָ וְשֶׁל זְכָרוֹן.
וְרֵבָה דַּמְעוֹת וּזְלוּגוֹת מִשְׁתַּרְי הַנַּשְׁמוֹת,
וְכֹלָם צוֹעֲקִים בְּקוֹל:
בּוֹרָא עוֹלָם! דִּי לְנוֹפְלִים!
הָאֵם אַנְחָנוּ לֹא מִסְפִּיק וְדִי?
וְתַפְלָה אַחַת בְּפִינוּ:
שְׁלוֹם וְשׁוֹב שְׁלוֹם לְעַמּוּנוּ.
אֵימְתִי תְּבִיא אֶת הַשְּׁלוֹם?
אֵימְתִי תְּבִיא אֶת הַשְּׁלוֹם?
דִּי לְכִבֵּי לִיגוֹן,
דִּי לְצַעַר וְלְדַבְּחוֹן!

